

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบกระบวนการเรียนรู้อัตลักษณ์ชุมชน ผ่านเครือข่ายผู้ ตำบลคลองขาม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. ระเบียบวิธีวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงระเบียบวิธีการศึกษาตามลำดับขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ให้ข้อมูล คือกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ประกอบด้วย ปราชญ์ชาวบ้าน ช่างราชการที่มีชาติกำเนิดเป็นชาวผู้ไทย เด็กและเยาวชน จำนวน 43 คน มีดังนี้

1. ปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนผู้ไทยบ้านสาที่มีความรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของชาวผู้ไทยเป็นอย่างดี จำนวน 8 คน ได้แก่
  - 1.1 นายทวย ภูชะหาร บ้านเลขที่ 37 บ้านสา ตำบลคลองขาม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อายุ 76 ปี มีชุดความรู้เรื่อง การทำของเล่นพื้นบ้าน
  - 1.2 นายทองคำ ภูจัตุ บ้านเลขที่ 103 บ้านสา ตำบลคลองขาม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อายุ 71 ปี มีชุดความรู้เรื่อง ประวัติศาสตร์ผู้ไทยบ้านสา
  - 1.3 นางหา ภูถาดถม บ้านเลขที่ 126 บ้านสา ตำบลคลองขาม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อายุ 75 ปี มีชุดความรู้เรื่อง การทำพานบายศรี การแต่งกายพื้นบ้าน

1.4 นางสาวสดี ภูนารี บ้านเลขที่ 267 บ้านสา ตำบลคลองขาม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อายุ 66 ปี มีชุดความรู้เรื่อง การทำอาหารพื้นบ้าน

1.5 นายเลิศ โมครัดน์ บ้านเลขที่ 223 บ้านสา ตำบลคลองขาม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อายุ 78 ปี มีชุดความรู้เรื่อง หมอคะจำ การจักสาน

1.6 นายการ ภูนารี บ้านเลขที่ 43 บ้านสา ตำบลคลองขาม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อายุ 75 ปี มีชุดความรู้เรื่อง การทำพิธีกรรมทางศาสนา หมอสูตรขวัญ หมอยาสมุนไพรพื้นบ้าน

1.7 นายบุญพัด ภูยางลิม บ้านเลขที่ 36 บ้านสา ตำบลคลองขาม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อายุ 61 ปี มีชุดความรู้เรื่อง ภาษาญ้อ การทำการเกษตรชุมชน

1.8 นางคุณแก้ว ภูชะหาร บ้านเลขที่ 13 บ้านสา ตำบลคลองขาม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อายุ 76 ปี มีชุดความรู้เรื่อง ประวัติศาสตร์ญ้อบ้านสา การแต่งกายพื้นบ้าน การทอผ้า

2. ข้าราชการที่มีชาติกำเนิดเป็นชาวญ้อ จำนวน 5 คน เป็นผู้วิจัยร่วม ได้แก่

2.1 นายบุญเติม ภูจัตตุ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์

2.2 นางเพชร สิมลา พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลกาฬสินธุ์

2.3 นายวราพงษ์ ภูเมฆ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านโคกศรี

2.4 นายสุริยันต์ ภูผายาง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านสาพิทยาสรรพ์

2.5 นางทัศนาวรรณ เสดสีกาง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองบัว

3. เด็กและเยาวชนภายในชุมชนญ้อบ้านสา จำนวน 30 คน

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีแบบผสมวิธี โดยให้สัดส่วนเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณซึ่งเป็นการศึกษาผ่านปรากฏการณ์เชิงสังคมในกลุ่มชาติพันธุ์ญ้อบ้านสาตำบลคลองขาม จำนวน 3 หมู่บ้านโดยมุ่งศึกษาอัตลักษณ์ของชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลอธิบายปรากฏการณ์เชิงอุปนัยและสถิติพื้นฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการวิจัยโดยนำหลักพุทธธรรมอริยสัจ 4 มาใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาปรากฏการณ์และการเปลี่ยนแปลงของชุมชนญ้อบ้านสา ตำบลคลองขาม จากอดีตถึงปัจจุบัน เป็นกระบวนการศึกษาการเปลี่ยนแปลงในชุมชน เพื่อรำลึกและเรียนรู้อดีต ทำให้ชุมชนรู้ถึงเหตุแห่งทุกข์และสุขเพื่อหาแนวทางแห่งการพ้นทุกข์ต่อไป

มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 1.1 ศึกษาบริบทชุมชนกับสภาพการณ์ปัจจุบัน
- 1.2 ทำแผนที่เดินดิน
- 1.3 เปิดเวทีเสวนาร่วมกำหนดประเด็น
- 1.4 ถอดบทเรียน

2. ค้นหาชุดความรู้อัตลักษณ์ชุมชนอยู่บ้านสา ตำบลคลองขาม อำเภอ
 ยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อให้ชุมชนมองเห็นทางแห่งการฟื้นฟูทุกซ์สร้างสุขสร้างภาพ
 อนาคตที่ปรารถนาร่วมกัน มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 2.1 กำหนดประเด็นสัมภาษณ์เชิงลึก
- 2.2 วิเคราะห์เอกสาร
- 2.3 วิเคราะห์บทสัมภาษณ์
- 2.4 แผนที่ความรู้
- 2.5 ถอดบทเรียน

3. ศึกษารูปแบบกระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้อัตลักษณ์ชุมชน ผ่าน
 เครื่องมือของเด็กและเยาวชนบ้านสา ตำบลคลองขาม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ซึ่ง
 เป็นวิธีปฏิบัติเพื่อคืบทุกซ์โดยกำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้สร้างภาพในอนาคตร่วมกัน
 มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 3.1 วางแผน กำหนดรูปแบบ
- 3.2 ดำเนินการปฏิบัติ
- 3.3 ถอดบทเรียน สรุปลองค์ความรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บันทึกการประชุม,แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต
 แบบมีส่วนร่วม แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินเจตคติ แบบประเมินการปฏิบัติ
 และแบบสอบถามวัดความพึงพอใจหลังการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลจาก
 ปรากฏการณ์ที่แท้จริงในชุมชน มีดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1.1 บ้านพักการประชุม ใช้สำหรับบันทึกการประชุมร่วมกับปราชญ์ชาวบ้าน
ข้าราชการครูที่มีชาติกำเนิดเป็นชาวญ้อ เด็กและเยาวชน ในการประชุมเพื่อหาแนวทางศึกษา
ภูมิปัญญาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ญ้อบ้านสา

1.2 แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำหมู่บ้าน ข้าราชการครูที่
มีชาติกำเนิดเป็นญ้อ เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชุมชน

1.3 สังเกตแบบมีส่วนร่วม ใช้สังเกตด้านประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ด้าน
ขั้นเตรียมวัสดุ - อุปกรณ์ ด้านขั้นตอนการประกอบพิธี ด้านคุณค่า/ประโยชน์

1.4 แบบประเมินพฤติกรรมหลังการเรียนรู้ ด้านความรู้ เจตคติ และการ
ปฏิบัติ ใช้ในการประเมินเด็กและเยาวชนหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้

1.5 แบบสอบถามความพึงพอใจ ใช้ในการประเมินเด็กและเยาวชน ปราชญ์
ชาวบ้าน ประชาชนทั่วไปในชุมชนญ้อบ้านสาหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้

2. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างแบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบประเมิน
พฤติกรรมหลังการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจ จะได้กล่าวถึงขั้นตอนวิธีการสร้าง
และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

2.1 การสร้างแบบบันทึกการประชุม มีลำดับขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1.1 ศึกษารูปแบบการบันทึกการประชุมจากเอกสารหนังสือระเบียบ
งานสารบรรณ

2.1.2 จัดทำรูปแบบการบันทึกการประชุม นำเสนอรูปแบบต่อผู้มีความรู้และ
ประสบการณ์เพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติมในการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับการใช้

2.1.3 ศึกษาวิธีการจดบันทึกการประชุม เพื่อนำหลักการ วิธีการสรุปความ ,
การบันทึก, ขั้นตอนการบันทึกไว้เป็นแนวปฏิบัติในการบันทึกการประชุมในสถานการณ์จริง

2.1.4 ฝึกทดลองการบันทึกการประชุมลงในแบบฟอร์มเพื่อศึกษาสภาพ
ปัญหาและหาแนวทางแก้ปัญหาของแบบฟอร์มและผู้บันทึก

2.1.5 นำแบบฟอร์มบันทึกการประชุมที่ได้ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์แล้ว
ไปบันทึกการประชุมกลุ่มย่อยเกี่ยวกับอัตลักษณ์ญ้อตำบลคลองขาม

2.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์ มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.2.1 ศึกษาวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เกี่ยวกับเนื้อหา วิธีการศึกษา
เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.2.2 ศึกษารูปแบบสัมภาษณ์ของ อ้อยฤดี สันทร (2553 : 242-248) ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยเรื่อง ไทญ้อในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง : การปรับเปลี่ยนและการดำรงอัตลักษณ์ของไทญ้อในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.2.3 ศึกษาหลักและวิธีการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ของ อ้อยฤดี สันทร (2553 : 65)

2.2.4 กำหนดประเด็นเนื้อหาในการสัมภาษณ์ให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการวิจัย สร้างแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกปราชญ์ชาวบ้านด้านอัตลักษณ์ผู้ 3 ด้าน คือ ด้านภาษา อาหาร ที่อยู่อาศัย แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ - สกุล วุฒิการศึกษาและอาชีพ

ตอนที่ 2 ประเด็นในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ประวัติการศึกษา เช่น ประวัติชุมชน โครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

2. ชุดความรู้อัตลักษณ์ที่เป็นภูมิปัญญาด้านภาษา อาหาร และ ที่อยู่อาศัยเกี่ยวกับความเป็นมา/ความเชื่อ/คุณค่า/ประโยชน์/การสืบทอด

2.2.5 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามรูปแบบที่เหมาะสมและกำหนดประเด็นเนื้อหา ภาษา การตั้งคำถาม จัดเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์

2.2.6 นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณา นำแบบสัมภาษณ์ที่พิมพ์เสร็จแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบรูปแบบเนื้อหา ภาษา วิจัย การวัดและประเมินผล เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้มีความถูกต้อง และสมบูรณ์ ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1) ผศ.ว่าที่ ร.ต. ดร. อรัญ ชูกระเดื่อง วุฒิการศึกษา ปร.ด. สาขาการวัดและประเมินผล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

2) ดร.อำคา แสงงาม วุฒิการศึกษา ศศ.ม. สาขาไทยคดีศึกษา ปร.ด. สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ (เน้นมนุษย) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านคูกาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3) ว่าที่ พ.ต. ดร.มานิต ชาติโย วุฒิการศึกษา ปร.ค. สาขาสิ่งแวดล้อม
ศึกษาผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำคำ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านการ
วิจัย

4) ดร.วิทยา ฤครองหิน วุฒิการศึกษา ปร.ค. สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ (เน้น
มนุษย์) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

5) ดร.นรินทร์ พุดลา วุฒิการศึกษา วุฒิการศึกษา ศศ.ม. สาขาไทยคดี
ศึกษา ปร.ค. สาขาไทยคดีศึกษา ครูการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร อำเภอ
ยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2.2.7 นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับชาวบ้านสาที่ไม่ใช่ปราชญ์ชาวบ้าน
เพื่อหาแนวทางแก้ไขสภาพปัญหาในการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์เพิ่มขึ้น

2.2.8 แก้ไขปรับปรุงและจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์เพื่อเตรียมนำไปใช้ในการ
เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.3 การสร้างแบบสังเกต มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.3.1 ศึกษาวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหา วิธีการศึกษาเพื่อ
กำหนดขอบเขตการใช้เครื่องมือการสังเกต

2.3.2 ศึกษารูปแบบการสังเกตของ อ้อยฤดี สันทร (2553 : 249) ที่ใช้เก็บ
รวบรวมข้อมูลงานวิจัยเรื่อง ไทญ้อในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง : การปรับเปลี่ยนและการดำรงอัต
ลักษณ์ของไทญ้อในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.3.3 ศึกษาหลักและวิธีการสร้างเครื่องมือแบบสังเกตของ อ้อยฤดี สันทร
(2553 : 65) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.4 กำหนดประเด็นเนื้อหาในการสังเกตให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของ
การวิจัย

2.3.5 สร้างและพิมพ์แบบสังเกตตามรูปแบบที่เหมาะสม และกำหนด
ประเด็นเนื้อหาจัดเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์

2.3.6 นำแบบสังเกตที่พิมพ์เสร็จแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบ
รูปแบบเนื้อหาภาษาวิจัย สถิติ การวัดและประเมินผล เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแบบ
สังเกตให้มีความถูกต้อง และสมบูรณ์ ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม

2.3.7 นำแบบสังเกตไปทดลองใช้กับชาวบ้านที่ไม่ใช่ปราชญ์ชาวบ้านเพื่อหาแนวทางแก้ไขสภาพปัญหาในการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.3.8 แก้ไขปรับปรุงและจัดพิมพ์แบบสังเกตเพื่อเตรียมนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.4 แบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังการเรียนรู้ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.4.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในเรื่องการสร้างแบบทดสอบของสมนึก กัททิษฐี (การวัดผลการศึกษา, 2546 : 32) และไพศาล วรคำ (การวิจัยทางการศึกษา = Educational Research, 2552 : 207)

2.4.2 กำหนดประเด็นในทดสอบความรู้ ให้ตรงกับนิยามปฏิบัติการในการวิจัย

2.4.3 สร้างแบบทดสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาเรื่องอัตลักษณ์ชุมชน ทั้งหมด 30 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาการเรียนรู้

2.4.4 นำแบบทดสอบเสนอผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) โดยวิธีอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสอดคล้องข้อสอบกับเนื้อหาการเรียนรู้ (IOC : Index of Item Objective Congruence) สุรวาท ทองบุ (2550: 105-106) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอคำแนะนำตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมในด้านความครอบคลุมเนื้อหา ภาษาที่ใช้เพื่อนำมาปรับปรุง ผู้เชี่ยวชาญประเมินโดยพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัดหรือไม่ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ตรงตามเนื้อหา

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ตรงตามเนื้อหา

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงตามเนื้อหา

นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับจุดประสงค์ในเชิงพฤติกรรม โดยใช้สูตร IOC เลือกข้อสอบที่มีค่า ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป เป็นข้อทดสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และคัดไว้จำนวน 20 ข้อ

2.4.5 นำแบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ ไปทดสอบกับกลุ่มเด็กเยาวชน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกแบบเจาะจง จากการเรียนรู้ผ่านพื้นที่ของศูนย์เรียนรู้อัตลักษณ์หมู่บ้าน

2.4.6 หลังทดสอบ นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก(B-Index) โดยวิธีของเบรนนาน (Brennan) สุรวาท ทองบุ (2550: 101-104) แบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าความยากง่าย = 0.50-0.83 มีค่าอำนาจจำแนก = 0.24-0.81

2.4.7 หากค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับตามวิธีของโลเวท(Lovett Method) สุรวาท ทองบุ (2550: 111-112) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.83

2.4.5 นำแบบทดสอบที่ได้ปรับปรุงให้สมบูรณ์ ไปใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน จำนวน 30 คน

2.5 แบบประเมินเจตคติหลังการเรียนรู้ มีลำดับขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.5.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินเจตคติจากหนังสือการวิจัยทางการศึกษา ของ หนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2543 : 40-63)

2.5.2 สร้างแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 15 ข้อ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของแบบประเมิน

2.5.3 นำแบบประเมินพฤติกรรมที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ของการวัด (IOC : Index of Item Objective Congruence) (สุรวาท ทองบุ. 2550 : 105 - 106) โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม โดยสังเคราะห์ประเด็นคำถามจากนิยามปฏิบัติการด้านอัตลักษณ์ของชุมชน ใช้เกณฑ์ประเมินดังนี้

3	หมายถึง ระดับมาก
2	หมายถึง ระดับปานกลาง
1	หมายถึง ระดับน้อย

เกณฑ์ระดับคุณภาพของตัวบ่งชี้

มาก หมายถึง ได้ระดับ 2 ขึ้นไป ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ปานกลาง หมายถึง ได้ระดับ 2 ขึ้นไปตั้งแต่ร้อยละ 60-79

น้อย หมายถึง ได้ระดับ 2 ขึ้นไปน้อยกว่าร้อยละ 60

2.5.4 นำไปทดลองใช้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำผลมาปรับปรุงข้อคำถามให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัย

2.5.5 จัดพิมพ์แบบประเมินเป็นฉบับสมบูรณ์สำหรับใช้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนหลังการเรียนรู้ต่อไป

2.6 แบบประเมินพฤติกรรมด้านการปฏิบัติหลังการเรียนรู้ มีลำดับขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.6.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมจากหนังสือการวิจัยทางการศึกษา ของ หนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2543 : 40-63)

2.6.2 สร้างแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 15 ข้อ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของแบบประเมิน

2.6.3 นำแบบประเมินพฤติกรรมที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีอาศัยคุณยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ของการวัด (IOC : Index of Item Objective Congruence) (สุรวาท ทองบุ, 2550 : 105 - 106) โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม โดยสังเคราะห์ประเด็นคำถามจากนิยามปฏิบัติการด้านอัตลักษณ์ของชุมชน ใช้เกณฑ์ประเมินดังนี้

3	หมายถึง ระดับมาก
2	หมายถึง ระดับปานกลาง
1	หมายถึง ระดับน้อย

เกณฑ์ระดับคุณภาพของตัวบ่งชี้

มาก หมายถึง ได้ระดับ 2 ขึ้นไป ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ปานกลาง หมายถึง ได้ระดับ 2 ขึ้นไปตั้งแต่ร้อยละ 60-79

น้อย หมายถึง ได้ระดับ 2 ขึ้นไปน้อยกว่าร้อยละ 60

2.6.4 นำไปทดลองใช้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำผลมาปรับปรุงข้อคำถามให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัย

2.6.5 จัดพิมพ์แบบประเมินเป็นฉบับสมบูรณ์สำหรับใช้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนหลังการเรียนรู้ต่อไป

2.7 แบบสอบถามวัดความพึงพอใจหลังการเรียนรู้ มีลำดับขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.7.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจจากหนังสือการวิจัยทางการศึกษาของหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2543 : 40-63)

2.7.2 สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม

2.7.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ของการวัด (IOC : Index of Item Objective Congruence) (สุรวาท ทองบุ. 2550 : 105 - 106) โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม โดยใช้เกณฑ์ประเมินดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.50-5.00	เหมาะสมมากที่สุด
3.50-4.49	เหมาะสมมาก
2.50-3.49	เหมาะสมปานกลาง
1.50-2.49	เหมาะสมน้อย
1.00-1.49	เหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ที่รับได้จะต้อง มีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านค่าเฉลี่ยโดยรวมทุกด้าน $\bar{X} = 4.50$ อยู่ในระดับ มากที่สุด

2.7.4 นำไปทดลองใช้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำผลมาปรับปรุงข้อคำถามให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัย

2.7.5 จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์สำหรับใช้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนปราชญ์ชาวบ้าน ประชาชนทั่วไปหลังการเรียนรู้ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการเตรียมตัวก่อนลงภาคสนาม การจัดปฏิทินปฏิบัติงาน การเก็บข้อมูลภาคสนาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยเตรียมตัวก่อนลงภาคสนาม โดยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อแจ้งให้พื้นที่ทราบและขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเพื่อการวิจัยจาก ผู้ใหญ่บ้านสาทั้ง 3 หมู่บ้าน, ปราชญ์ชาวบ้าน และข้าราชการที่มีชาติกำเนิดเป็นชาวญ้อเด็กและเยาวชน
2. ผู้วิจัยจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน โดยได้ดำเนินการวางแผนเพื่อกำหนด วัน เวลา วิธีการ เนื้อหา บุคคลกลุ่มเป้าหมายแล้วจัดทำเป็นปฏิทินเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปฏิทินการปฏิบัติงาน

ประเด็นที่ศึกษา	กระบวนการ	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	ระยะเวลาดำเนินงาน	สิ่งที่คาดว่าจะได้รับ
ศึกษาปรากฏการณ์และการเปลี่ยนแปลงของชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบัน	1. ศึกษาบริบทชุมชนกับสภาพการณ์ปัจจุบัน 2. ทำแผนที่เดินดิน 3. เปิดเวทีเสวนาร่วมกำหนดประเด็น 4. ถอดบทเรียน	ผู้วิจัย 1. ประชาชนชาวบ้าน ข้าราชการครูที่มีชาติกำเนิด ชาวยุ้อ 2. เด็กและเยาวชน	1. เครื่องบันทึกเสียง 2. กล้องถ่ายรูป 3. สมุดจดบันทึก 4. การสนทนากลุ่มย่อย 5. แผนที่เดินดิน 6. การสัมภาษณ์ 7. การถอดบทเรียน	1 พ.ค.55 - 31 ก.ค. 55	สภาพทั่วไปของชุมชน 1. แผนที่ความรู้ 2. แหล่งการเรียนรู้ 3. ประชาชนชาวบ้าน 4. ภูมิปัญญา
ศึกษาชุดความรู้ด้านอัตลักษณ์ของชุมชน	1. กำหนดประเด็นสัมภาษณ์เชิงลึก 2. วิเคราะห์เอกสาร 3. วิเคราะห์บทสัมภาษณ์ 4. แผนที่ความรู้ 5. ถอดบทเรียน	ผู้วิจัย 1. ผู้ใหญ่บ้าน 2. ประชาชนชาวบ้าน 3. ข้าราชการครูที่มีชาติกำเนิด ชาวยุ้อ 4. เด็กและเยาวชน	เครื่องบันทึกเสียง 1. กล้องถ่ายรูป 2. สมุดจดบันทึก 3. การสนทนากลุ่มย่อย 4. การสัมภาษณ์ 5. การถอดบทเรียน ฯลฯ	1 ส.ค.55 - 31ส.ค.55	1. ชุดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 2. กิจกรรมการเรียนรู้

ประเด็นที่ศึกษา	กิจกรรม	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	ระยะเวลาดำเนินงาน	สิ่งที่คาดว่าจะได้รับ
ศึกษา รูปแบบ กระบวนการ เรียนรู้และ ผลการ เรียนรู้ อุตลักษณ์ ชุมชนผ่าน เครือข่ายผู้ ของเด็กและ เยาวชนบ้าน สลา	1. วางแผน กำหนด รูปแบบ 2. ดำเนิน การ 3. ถอด บทเรียน สรปองค์ ความรู้	1. ผู้วิจัย 2. ผู้ใหญ่บ้าน 3. ปราชญ์ ชาวบ้าน 4. ข้าราชการ ครูที่มีชาติ กำเนิดชาวผู้ อ 5. เด็กและ เยาวชน	1. การสังเกต 2. การ สทนทนากลุ่ม ย่อย 3. ถอด บทเรียน 4. ประเมิน พฤติกรรม 5. สอบถาม ความพึง พอใจ	1 ก.ย.55- 31 ม.ค.56	รูปแบบ กระบวนการ เรียนรู้ อุตลักษณ์ ชุมชน ผ่านเครือข่าย ผู้บ้านสลา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมกับเขียนแผนที่เดินดิน ระบุสถานที่สำคัญ แหล่งการเรียนรู้ และภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชนที่สามารถนำมาประกอบการเรียนรู้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก สังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์ สังเกต ปราชญ์ชาวบ้าน และข้าราชการที่มีชาติกำเนิดเป็นผู้ อ เด็กและเยาวชนเพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มาตรวจสอบข้อมูลสู่การวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. รูปแบบกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการ วางแผน กำหนด รูปแบบ ดำเนินการปฏิบัติตามกิจกรรม และถอดบทเรียน สรปองค์ความรู้

6. ประเมินพฤติกรรมหลังการเรียนรู้กลุ่มเด็กและเยาวชน และสอบถามวัด ความพึงพอใจหลังการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน ปราชญ์ชาวบ้าน และประชาชนทั่วไปที่อาศัย ในชุมชนผู้บ้านสลา

7. การถอดบทเรียน ผู้วิจัยได้ใช้แบบบันทึกและเครื่องบันทึกวีดีโอ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ ครอบคลุม การเพิ่มเติมข้อมูลความจริงและสรุปสุดท้ายให้เห็นภาพทั้งหมด โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้ คือ ประชาชนชาวบ้าน และข้าราชการที่มีชาติกำเนิดเป็นญ้อ เด็กและเยาวชน

ซึ่งผลการรวบรวมข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้นำไปวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในโอกาสต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำข้อมูลตามกระบวนการต่อไปนี้

1.1 นำข้อมูลมาจัดเป็นกลุ่มตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2 นำข้อมูลมาจัดแบ่งเป็นกลุ่มย่อยตามลักษณะของข้อมูลในแต่ละประเภท

1.3 การให้รหัสข้อมูล เป็นการอ่านทบทวนข้อมูลที่ได้จัดระเบียบไว้ดีแล้ว

อีกครั้งเพื่อสรรหาข้อความที่มีความหมายตรงประเด็นกับเรื่องที่ต้องการวิเคราะห์พร้อมตั้งชื่อกำกับข้อความไว้

1.4 การแสดงข้อมูล นำข้อมูลย่อยกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความหมายสัมพันธ์กันเข้ามารวมกันตามประเด็นหัวข้อการวิเคราะห์ เพื่อบรรยายบอกเล่าเรื่องราวและยกคำพูดข้อความของบุคคลสำคัญประกอบการบรรยายโดยนำเสนอเป็นรายการดังปรากฏรายละเอียดอยู่ในบทที่ 4 และ 5

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ตรวจสอบความตรงของข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดการตรวจสอบความเที่ยงตรงข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมได้ด้วยวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า(Triangulation) (สุภางค์ จันทวานิช, 2540 : 129) ดังต่อไปนี้

2.1.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาว่ามีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากแหล่งที่มาของข้อมูลที่ต่างแหล่งกันว่า ถ้าข้อมูลที่มาจากแหล่งต่างกันแล้วยังมีความเหมือนกันหรือคงเส้นคงวาหรือไม่ ทั้งนี้แหล่งที่กล่าวมาได้แก่ แหล่งเวลา แหล่งบุคคล และแหล่งสถานที่

2.2.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) เป็นการใช่วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ และเอกสารบันทึก

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ชุมชน

2.2.1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับอัตลักษณ์ชุมชน นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์โดยการพรรณนา และสร้างข้อสรุปอุปนัย

2.2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชุมชน นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์โดยการพรรณนา และสร้างข้อสรุปอุปนัย

2.2.3 แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวกับภาษา อาหารและที่อยู่อาศัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตมาวิเคราะห์โดยการสร้างข้อสรุปอุปนัยและการเปรียบเทียบข้อมูล

2.3 วิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับภาษา ประเพณี วัฒนธรรม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยการพรรณนา และสร้างข้อสรุปอุปนัย

2.4 ประเมินผลการเรียนรู้ ด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์โดยคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.5 ประเมินความพึงพอใจหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาวิเคราะห์โดยคำนวณค่าเฉลี่ยแล้วเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.50-5.00	พึงพอใจมากที่สุด
3.50-4.49	พึงพอใจมาก
2.50-3.49	พึงพอใจปานกลาง
1.50-2.49	พึงพอใจน้อย
1.00-1.49	พึงพอใจน้อยที่สุด

หลังจากการตรวจสอบข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เป็นเชิงคุณภาพทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุปโดยใช้การวิเคราะห์แบบการสร้างข้อสรุปอุปนัย (Analytic Induction) และวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

จากรายละเอียดข้างต้นสามารถสรุปการวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดังตารางที่....

ตารางที่ 2 สรุปการวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประเด็นหลักที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล			วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
	บุคคล	เวลา	สถานที่		
<p>1. ศึกษาปรากฏการณ์และการเปลี่ยนแปลงของชุมชนหมู่บ้านจากอดีตถึงปัจจุบัน</p> <p>1.1 ศึกษาบริบทชุมชนกับสภาพการณ์ปัจจุบัน</p> <p>1.2 ทำแผนที่เดินดิน</p> <p>1.3 เปิดเวทีเสวนาร่วมกำหนดประเด็น</p> <p>1.4 ถอดบทเรียน</p>	<p>1.ปราชญ์ชาวบ้าน</p> <p>2.ข้าราชการที่มีชาติกำเนิดเป็นชาวนุ้ย</p> <p>3.ผู้นำชุมชน</p> <p>4.เด็กและเยาวชน</p>	<p>1 พ.ค.55 – 31 ก.ค.55</p>	<p>ชุมชนนุ้ย ตำบลคลองขาม 4 หมู่บ้าน คือ บ้านสา บ้านโคกลี บ้านหนองบัว บ้านดงอัคระ</p>	<p>1.การสัมภาษณ์</p> <p>2.การศึกษาเอกสาร</p> <p>3.การสนทนากลุ่มย่อย</p>	<p>1. การพรรณนา</p> <p>2. การสร้างข้อสรุปอุปนัย</p> <p>3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูล</p>
<p>2. ศึกษาชุดความรู้อัตลักษณ์ชุมชนหมู่บ้าน</p> <p>2.1 กำหนดประเด็นสัมภาษณ์เชิงลึก</p> <p>2.2 วิเคราะห์เอกสาร</p> <p>2.3 วิเคราะห์บทสัมภาษณ์</p> <p>2.4 แผนที่ความรู้</p> <p>2.5 ถอดบทเรียน</p>	<p>1.ปราชญ์ชาวบ้าน</p> <p>2.ข้าราชการที่มีชาติกำเนิดเป็นชาวนุ้ย</p> <p>3.เด็กและเยาวชน</p>	<p>1 ส.ค.55 – 31ส.ค.55</p>	<p>ชุมชนนุ้ย บ้านสา</p>	<p>1. การสนทนากลุ่มย่อย</p> <p>2. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม</p>	<p>1. การสร้างข้อสรุปอุปนัย</p> <p>2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูล</p>
<p>3. ศึกษารูปแบบกระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้อัตลักษณ์ชุมชนผ่านเครือข่ายนุ้ยของเด็กและเยาวชนบ้านสา</p> <p>3.1 วางแผน</p> <p>3.2 ดำเนินการปฏิบัติ</p> <p>3.3 ประเมิน</p>	<p>เด็กและเยาวชน</p>	<p>1 ก.ย.55-31 ม.ค.56</p>	<p>ชุมชนนุ้ย บ้านสา</p>	<p>1. แบบประเมินความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ</p> <p>2. แบบประเมินความพึงพอใจ</p>	<p>1. คำร้อยละ</p> <p>2. ค่าเฉลี่ย</p> <p>3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน</p>

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ ด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 สถิติในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เพื่อดูดัชนีความสอดคล้อง ของแบบทดสอบ แบบประเมินเจตคติ การปฏิบัติและแบบสอบถามวัดความพึงพอใจโดยวิธีของ Rovinell and Hambleton (IOC : Index of Item Objective Congruence) โดยใช้สูตร (สมนึก ภัทธิยธนี, 2549 : 220)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 สถิติหาค่าความยากของแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน เรื่องอัตลักษณ์ชุมชน โดยใช้สูตร (สุรวาท ทองบุ, 2550 : 99-101)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน จำนวนความยากของแบบทดสอบแต่ละข้อ

R แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก

N แทน จำนวนคนที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

1.3 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน เรื่องอัตลักษณ์ชุมชน โดยใช้สูตร ใช้สูตร ดังนี้ (สมนึก ภัทธิยธนี, 2549 : 213)

$$S = \frac{R_{pos} - R_{pre}}{N}$$

S แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบแต่ละข้อ

R_{pre} แทน จำนวนคนก่อนสอนตอบถูกที่ตอบถูก

R_{pos} แทน จำนวนคนหลังสอนตอบถูก

N แทน จำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด

1.4 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบทดสอบและแบบสอบถามวัดความพึงพอใจโดยวิธีการหาค่าความเชื่อมั่นที่หาตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) เรียกว่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2551 : 88)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_i^2} \right]$$

เมื่อ $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนรายข้อ
 S_i^2 แทน ความแปรปรวนรวม
 n แทน จำนวนข้อ

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ (Percentage) การคำนวณใช้สูตรดังนี้ (พิชญ์ ฟองศรี, 2552 :

152)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{ตัวเลขที่ต้องการเปรียบเทียบ}}{\text{จำนวนเต็ม}} \times 100$$

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) มีสูตรในการคำนวณดังนี้ (พิชญ์ ฟองศรี.2552 : 154)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\sum x$ = ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
 n = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีสูตรในการคำนวณ
 ดังนี้ (พิชญ์ ฟองศรี, 2552 : 157)

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n(n-1)}}$$

หรือ

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ x = ข้อมูลแต่ละจำนวน
 $\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ย
 n = จำนวนข้อมูลหรือขนาดของตัวอย่าง

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัย (Research Flowchart) เรื่องรูปแบบกระบวนการเรียนรู้อัตลักษณ์ชุมชน ผ่านเครือข่ายผู้ ตำบลคลองขาม ในครั้งนี้สามารถแสดงออกเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการวิจัย (Research Flowchart) ระยะที่ 1,2,3